

Utkast till lagrådsremiss **Åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande**

(Ert dnr Ju2022/01303)

Migrationsverket välkomnar förslagen i rubricerat utkast men vill framföra följande synpunkter.

Möjligen behöver det förtydligas att det endast är utlänningar som omfattas av ett av rådet antaget genomförandebeslut om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer i den mening som avses i artikel 5 i massflyktsdirektivet¹ som också ska omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) respektive lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. från den tidpunkt då de ansöker om uppehållstillstånd enligt 21 kap. utlänningslagen (2005:716).

Till undvikande av framtida rättsprocesser bör det även övervägas att särskilt reglera när rätten till bistånd enligt LMA upphör för utlänningar som har ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd respektive efter tillfälligt skydd. Bestämmelserna i 11 § andra stycket LMA innebär t.ex. att en barnfamilj som får avslag på ansökan om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kan komma att behålla rätten till bistånd i upp till fyra års tid (jfr HFD 2020 ref. 60). För den som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd innebär 11 § första stycket 2 LMA att rätten till bistånd upphör om personen under uppehållstillståndets giltighetstid passerar gränsen för svenskt territorium (jfr MIG 2015:26), oaktat att de ukrainska massflyktingarna har rätt att resa till andra medlemsstater.² För den som stannar kvar i landet under hela tillståndstiden är det oklart vid vilken tidpunkt rätten till bistånd enligt LMA upphör. Det får anses följa av ordalydelsen i 1 § första stycket 2 LMA att den som folkbokförs inte längre omfattas av lagen. Det är vidare rimligt att anta att en utlänning inte längre tillhör

¹ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta.

² Jfr s. 9 i kommissionens operativa riktlinjer, 2022/C 126 I.

personkretsen när ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har löpt ut, om utlänningsen inte då ansökt om asyl, men det är inte givet att förvaltningsdomstolarna kommer att anse att rätten till bistånd enligt LMA upphör vid denna tidpunkt.

Möjligen behöver det förtydligas att kommunens befogenhet att anordna boenden för massflyktingar och skyldigheten att efter anvisning av Migrationsverket ordna boende för en viss massflykting innefattar ansvar för att driva boendet. Det är således inte fråga om att tillhandahålla en lägenhet för vilken verket sedan ansvarar för driften och inte heller om att erbjuda en bostad till den enskilde på motsvarande sätt som enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Logi är en form av bistånd enligt LMA (13 §). I ärenden om sådant bistånd gäller sekretess enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Denna bestämmelse, som innehåller ett omvänt skaderekvisit, är tillämplig hos såväl Migrationsverket som kommunerna och gäller även mellan dem. För att den föreslagna ordningen ska fungera ändamålsenligt behöver verket och kommunerna emellertid kunna utbyta uppgifter med varandra. Utöver de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av ett beslut om anvisning kommer förmodligen bl.a. boendelistor att behöva delas på regelbunden basis. Verket behöver även få uppgift från kommunen om en anvisad massflyktings adress och eventuella ändringar av denna.

Befintliga bestämmelser i utlänningsdatalagen (2016:27) torde ge visst stöd för Migrationsverkets behandling av personuppgifter för anvisning av massflyktingar till kommuner i enlighet med förslaget. Det är dock inte klart vilka uppgifter om enskilda massflyktingar som verket ska lämna till den anvisade kommunen. Eftersom det sannolikt kommer att röra sig om uppgifter om ett stort antal personer, inklusive uppgifter av känslig natur såsom om hälsotillstånd, vore det önskvärt med ett tydligare stöd för hanteringen. Verket förespråkar därför att det införs en uppgiftsskyldighet avseende de uppgifter om enskilda utlänningspersoner som kommunen behöver för att ordna boende. Detta skulle för verkets del tillgodose såväl sekretessfrågan som frågan om personuppgiftsbehandling (jfr 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen och 13 § första stycket 2 utlänningsdatalagen).

Då nya uppgifter kan förväntas tillkomma bör uppgiftsskyldigheten vara löpande och inte gälla endast vid tidpunkten för beslutet om anvisning.³ Eftersom Migrationsverket behåller det övergripande mottagningsansvaret för massflyktingar som efter anvisning vistas i kommunala boenden krävs det troligen även en uppgiftsskyldighet för kommunerna gentemot verket.

Migrationsverket är medvetet om att gränssnittet mellan LMA och socialtjänstlagen (2001:453) ingår i uppdraget till Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande (Ju 2021:12). Vad beträffar de massflyktingar för vilka en kommun enligt förslaget ska ordna boende vore det

---

³ Jfr 11 a § förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningsförordningen).

likväl önskvärt med ett förtydligande av vem som ansvarar för olika slags personlig hjälp, i synnerhet med aktiviteter i dagliga livet (ADL). Verket registrerar inte funktionsvariationer eller särskilda behov i processen för tillfälligt skydd varför det saknas siffror och inte heller finns förutsättningar för någon systematisk uppföljning. Det finns dock indikationer på att antalet personer med funktionsvariationer och svåra sjukdomar bland de ukrainska massflyktingarna har ökat kraftigt.

Migrationsverket vill även framhålla att det är en central fråga inom vilken tid en kommun ska uppfylla sin skyldighet att ordna med boende, och något som kan förväntas få stor betydelse för såväl myndigheter, kommuner som berörda enskilda. Barn som beviljats tillfälligt skydd kommer sannolikt att påbörja sin skolgång inom en relativt kort tid efter ankomst till Sverige. Det vore olyckligt ifall detta sker innan kommunen har tagit emot barnet och dess föräldrar. Det är viktigt att minimera antalet flyttrörelser och därmed sammanhängande uppbrott från förskola och skola. Om boendeprocessen tar lång tid ökar dessutom behovet av verkets tillfälliga bostäder. Tidsfristen för anvisning bör därmed vara en till två veckor, snarare än de två månader som gäller för mottagande för bosättning.⁴

Det behöver vidare förtydligas om den föreslagna formuleringen av 2 § tredje stycket LMA innebär att det kommunala boendet ska likställas med *Migrationsverkets* anläggningsboende enligt 8 § andra stycket förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. Detta påverkar kommunens rätt till schablonersättning för ensamkommande barn som hanteras automatiskt.

Slutligen vill Migrationsverket påtala vikten av att det mycket snart blir tydligt vad som ska gälla för ersättningar till kommuner samt avseende fördelning och tidsfrist eftersom det krävs tid och resurser för att få på plats erforderliga förändringar i process- och IT-stöd innan den 1 juli.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad ställföreträdande generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Fredrik Stenhammar. I den slutliga handläggningen har även rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Inga Thoresson Hallgren

---

⁴ Jfr 10 § bosättningsförordningen.